

L. C. Larsen: Med Hensyn til det Spørgsmaal, som er blevet reist her om, af hvilken Kasse Erstatningen skulde udredes, vil jeg tillade mig at gøre opmærksom paa, at ifølge Lov for Hertugdømmet Slesvig af 10de Mai 1854, vil der være at udrede betydelige Erstatningssummer for Afløsning af Møllevang, og derom hedder det i en Forestilling, som er forudskiftet Statsbudgettet for Finantsaaret fra 1ste April 1854 til 31te Marts 1855, at de skulde afholdes af Domaineintræderne. Derved ville vi jo altsaa komme til at bære $\frac{3}{5}$ af dem, idet Domaineintrædterne ere fælles, og det forekommer mig derfor, at det kunde være passende, om denne Erstatning blev udredet paa en saadan Maade, at ogsaa Hertugdømmerne komme til at bære deres Andeel af denne Erstatning.

Monrad: Jeg tør ikke ansee det hele Spørgsmaal om Udredelsen af Erstatning for Møllevang afgjort ved den Bestemmelse, som er tagen derom for Hertugdømmernes Vedkommende. Jeg skjønner ikke rettere, end at det ogsaa maa tilkomme Staten at bruge en tilsvarende Deel af vore Domaineintrædter til særskilte Formaal; men derimod kan jeg paa ingen Maade finde, at det vilde være tilstrækkeligt, om vi fik Erstatning for den Sum, hvorom her er Tale, da det, der for Hertugdømmernes Vedkommende er Tale om, er $\frac{1}{2}$ Million. Jeg tillod mig derfor ogsaa her at reise Spørgsmaalet, for at sikkre imod, at der her skulde etableres det Princip, at vi havde anerkjendt, at det var en Byrde, som skulde udredes af de fælles Finantser. Denne Anerkjendelse vilde finde Sted, dersom det blev erklæret, at der ved Statskassen skulde forstaaes Monarchiets Kasse. Jeg skal endnu blot tilføje, at det kan være muligt, at man dog kommer til at tage Loven saaledes, som den foreligger, men jeg kan ikke skjønne rettere, end at det vilde være særdeles ønskeligt, om dette Forhold til Communen med det Samme var blevet klarere fremsat. Vi gave Loven om Møllenæringen ikke til Fordeel for Møllerne, men til Fordeel for Evangsdistriktet, men, naar vi nu see, at et Evangsdistrikt vil reservere sig Ret til Erstat-

ning, fordi vi træffe en Forholdsregel, som vi antage at være til dets Gavn, saa forekommer der mig deri at ligge en Dpfordring for os til for et saadant enkelt District at give en separat Lovbestemmelse. Vi maae erindre, at det, som sagt, slet ikke er med Hensyn til Evangsmøllerne, at vi have givet Loven, men med Hensyn til Evangsdistriktet, og, naar det sætter sig i en særegen Stilling til en almindelig Bestemmelse, ved at fordrø Skadeserstatning, saa forekommer det mig, at det ikke vilde være ufornuftigt, om man ogsaa vedtog en saadan særlig Lovbestemmelse angaaende det af Magistraten gjorte Forbehold.

Indenrigsministeren: Jeg kan her til svare, at jeg i Henseende til Realiteten af disse Betragtninger kan være enig, men de ere nu ikke optagne i Mølle-Loven af 14de April 1852; dens Ord ere ubetingede. Iøvrigt følger det jo af nysmeldte Lov, at der fra 1862 skal være total Møllefrihed hele Riget over, og man kan ikke beholde Evangsmaling ved Siden af det nye System, ligesom ogsaa Evangsmaling i det Hele er et Døde; det er saaledes ikke afgjort, at Sagen skal bedømmes alene fra Mølle-distriktets Standpunkt. For Ministeriet er der iøvrigt al Grund til at bestride Communens Paastand, som i sig selv næsten er absurd, thi den har faaet dette Privilegium paa lave Taxter som Bederlag for at undergives Evang, og altsaa maa det bortfalde, naar Evangen falder bort. Dens Paastand synes næsten at maae være en Pengespeculation, og jeg troer ikke, at nogensomhelst Domstol vil tilkjende den Erstatning, ligesom jeg ikke engang troer, at de Vedkommende ville inhævere denne Paastand. Iøvrigt er Møllen ogsaa taxeret under begge Forhold, baade naar den skal vedblive at male efter den lave Taxt og under den modsatte Forudsætning, saa at der ikke kan være Tale om en ubegrændset Erstatningssum for Statskassen.

H. Sage: Den ærede Minister har fuldkommen Ret i, naar han siger, at den eneste Maade at afgjøre denue Sag paa er ved et Skjøn; men den ærede Minister lagde ikke